

Vent d'aram

Joan Vinyoli

JOAN VINYOLI

Vent d'aram

Estudi preliminar, bibliografia i propostes de treball
a cura de Miquel Martín

educaula**62**

Educaula62
Col·lecció Educació 62

Col·lecció dirigida per Carme Arenas

© 2015, Hereus de Joan Vinyoli
© de l'estudi preliminar, les propostes de treball
i el material complementari: 2015, Miquel Martín Serra
© d'aquesta edició: 2015, Grup Editorial 62, s.l.u.,
Educaula62, Pedro i Pons, 9-11, 11a planta, 08034 Barcelona

© de la imatge de la coberta: Shutterstock
Disseny de la col·lecció: Malaidea
Disseny de la coberta: Begoña Berruezo

Primera edició: maig del 2015

www.educaula62.cat
educacio@educaula62.cat

Fotocomposició: Víctor Igual
Impressió: CPI (Barcelona)
Dipòsit Legal: B-2.242-2015
ISBN: 978-84-15954-24-8

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor
qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública
o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions
establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro
(Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org)
si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment
d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).
Tots els drets reservats.

TAULA

ESTUDI PRELIMINAR

Viure poèticament	11
Vent d'aram	28

VENT D'ARAM

Amb ronca veu	37
---------------	----

I

Temps perdut	38
Gorgs	39
Die Zauberflöte	40
El lloc	41
El guany	42
Muntanyes	43
L'una cosa o l'altra	44
El graner morat	45
Amb gavardina grisa	46
Aplec	47
Ramat	48
Tots ho sabem	49
L'home del vas de vi	50

Cap al no-res	51
Una altra música de la tardor	52
El motor	53
Tous les jours	54
Piscina	55
Guarda'm dels ganivets	56
Dies al camp	57
Hora fixa	59

2

Sordejo	60
En bona companyia	61
Perfectament recordo	62
La farinera abandonada	63
L'últim nus	64
Projectes de felicitat	65
Un sangtraït a l'horitzó	66
Per molt que ens abracem	67
Una veu des del fosc	68
El banc de pedra	69
La darrera paraula	70
Temps	71

3

«El que en diem morir»	72
El silenci dels morts	73
Pietà	74
Velles dones fosques	75
En la nit	76

Joc d'escacs	77
La mesura d'un home	78
A Rafael Alberti, des de Catalunya	79
No tinc ara temps	80
Endreces	81

PROPOSTES DE TREBALL
I MATERIALS COMPLEMENTARIS

Propostes de treball	87
Comentaris de text	95
Text complementari	99
Bibliografia	107

VENT D'ARAM

AMB RONCA VEU

Com que no menjo per la fam que tinc,
com que no calmo la gran set que tinc,
com que no sé de canviar el meu crit
en mena de vianda,
pateixo de gana i de set i clamo retorçant-me.

Tremolo, fosc, de les arrels a les fulles
i m'omplo d'enyorança turmentada
i em perdo molt endintre del gran bosc
ple de barrancs
i sóc el gall salvatge:
m'exalto de nit quan les estrelles vacil·len,
amb ronca veu anuncio l'aurora,
tapant-me els ulls, tapant-me el crit amb les ales,
i m'estarrufo collinflat i danso,
tot i saber que em guaiten els ulls del caçador.

TEMPS PERDUT

És hora, ja, de dir
la primera paraula:
Tinc por.

Camino per un bosc
cremat, sense arbres, veig sorgir les rels.
Tinc por.

Què diu aquest ocell
cantant en una branca despullada?
Temps perdut.

No preguntis,
que no et sabria dir
l'origen de les coses.
Temps perdut.

GORGS

Temps perdut. Temps perdut. Temps perdut.
Repetir unes mateixes paraules per majors profunditats,
és potser despullar-se per trobar el camí
de l'altra banda.

Gorgs.

DIE ZAUBERFLÖTE

Aturada en un bosc
de cedres vells, toques la flauta.
Quina
tonada, no ho sé.
Somreies
feliç.
Em parles de vegades
amb una veu potser l'equivalent
del primigeni so.
No deixis
mai de tocar en el passat ni ara.
Crea el so.

EL LLOC

En arribar a l'indret
dels roures i dels cedres, la vellúria
dels quals fa remuntar-nos als besavis,
se m'han tornat molt insignificants
totes les coses, tots els passos fets
fora d'aquí, l'insensat afanyar-se
per caminar. Vers on? Només importa
no moure's,

trobar el lloc.

EL GUANY

Mai no et rendeixis.

Gira't del costat
on abans veies el penell
que et feia creure en l'últim crit
del gall dels boscos.

Entra
mar negra endins i baixa al fons.

Quan pugis, coraller, i t'hagis tret
el feixuc escafandre,
t'hauràs guanyat una mar llisa
i el vol del gavià.

MUNTANYES

En la vida, tostemps
he vist moltes muntanyes
a plena llum, boscos d'avets, de faigs,
com si anés en un vagó de tren
mirant per la finestra.

Quantes fonts
brollaven de les serres i creaven rius!
Tot és inaccessible, lluny i prop.
Reverbera la neu.

No sento
fressa de res.

A mida
que ens envellim tornen les coses
primeres.

L'UNA COSA O L'ALTRA

Val més caure en un pou
que dur el càntir a la font. Val més
morir en un bosc cremat
que estar a l'ombra d'un salze.

Tot reprèn
significat com més una gran boira
bolca els sentits.

No esborris
les paraules antigues.
Fes per manera, sobretot,
de retornar a les deus.

EL GRANER MORAT

El vent d'aram tremola sobre les muntanyes.
Les teranyines del bosc entelen el foraviat.

Tanca't en el graner
morat de la tristesa.

Fes compte que potser el més important
és collir nous o bé ensacar avellanes,
fer un tast de vi, passar d'un cove a l'altre
castanyes.

Mira, pesa, palpa
la finor de les glans.

AMB GAVARDINA GRISA

Novembre, fes-me de company,
i retrobem les velles castanyeres,
embufandats, amb gavardina grisa,
dient-nos coses de melancolia
sense remei.

Estic ple de muntanyes
de boscos negres de silenci mort.
Fa un fred humit i la remor s'apaga
sobre els grans tous flairosos de fullaca
mullada, que es podreix.

Anem als afores amb l'apagallums
del sagristà, matem un per un
els ciris del vespre.

Entrem en la foscúria que germina.

APLEC

He vist anar i he vist tornar, de lluny,
aplecs de gent —estendards i cridòria—
pels flancs de la muntanya.
Berenaven, bevien, ballaven excitats.
Més tard els homes han cobert les noies
esbojarrades, d'anques d'euga,
mentres el cel es feia roig.

Tu, noi sorrut, no estiguis furgant sempre
la closca del cervell, no miris
rajoles amb ocells ni vidres decorats,
no masteguis el pa de la paraula.
Uneix-te a tots. Inventa't l'alegria.

RAMAT

Vénen les cabres d'olor fosca,
estossegant, negres, vermelles,
darrere els bocs amb davantal de cuir
—que no les prenyin totes.

Menjar formatge, beure vi,
sota una alzina, amb el celatge al fons
—roig, gris, morat—, i no sentir cap veu,
diré que és mitja vida.

L'altra mitja,
la mort va rosegant-la amb dents de llop.

TOTS HO SABEM

Tots ho sabem: la vida
inexorablement fa el seu joc.
Algú, però, diu en la fosca:
La vida riu sense motiu,
la mort té sempre la raó,
com una vella en un racó.

L'HOME DEL VAS DE VI

Visc en silenci.
Veig núvols i gavines sobre el mar.
Les llunyanies se m'apropen.
Tot se'm fa lluny, de cop.
Bec un gran vas de vi
granat i m'adormisso,
mentre la tarda groga en el vinyet
es torna roja sobre la masia.
En ser demà seré encara més pobre.